

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת בשלח תשע"ד שנה ג' גליון 123
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: הכתר בו יתעמר המשיח לנקום בנויים

"ותחסרהו מעט מאלקים". ע"כ ומכיון שמשה רבינו היה השליח להוציא את עם ישראל ממצרים, והוא לא זכה לשער נ' של קדושה, לכן אם היו נכנסים לשער הנ' של טומאה לא היו יכולים לצאת ממצרים.

מחדש השפת אמת (ענייני פסח, תרמ"ה): והנה כ' האר"י ז"ל בענין שלא הספיק בצקם להחמיץ עד שנגלה מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. כי היו במצרים נ' סטרי דמסאבותא. ואם היו עוד רגע במצרים היו נטבעין בשער הנ' ע"ש. ונראה דעתה על הים נכנסו לתקן גם שער הנ' וכו', ולכן נשאר להם עוד בעל צפון שרומז על מדריגה עליונה שלהם וכו'. ע"כ.

כלומר, הקב"ה ציוה לעם ישראל לחזור ולחנות מול "בעל צפון", כי בעל צפון הוא כנגד שער הנ' של טומאה, כי עתה בעת קריעת ים סוף, היו מסוגלים גם להכניע את שער הנ' של טומאה. משום שבעת קריעת ים סוף נתגלה שער הנ' של קדושה. ועל ידו הכניעו את שער הנ' של טומאה הוא בעל צפון.

זו הסיבה ששיטת רבי יוסי הגלילי בהגדה של פסח, שעל הים לקו המצריים חמישים מכות, כי היה צריך להכניע את שער הנ' של הטומאה, וזאת על ידי חמישים מכות.

נמצא כי הכתר שנתגלה בעת קריעת הים, הוא שער החמישים של הקדושה, שבכוחו לבטל ולהכניע את השט"ן, ראשי תיבות: חמישים שערי טומאה.

מובא בזוה"ק (פרשת שמות דף ה:): בענין זמן ביאת המשיח וז"ל (תרגום): והקב"ה רואה את מלך המשיח מלובש בלבוש נקמה וחגור בכלי זיון, לוקח אותו ונושק אותו על ראשו. ואז מזדעזעים שלש מאות ותשעים רקיעים כמספר שמי"ם, מאותם שהם גנוזים מששת ימי בראשית, ומוציא מהיכל אחד כתר אחד מפותח וחקוק בשמות הקדושים, בזאת העטרה נתעטר הקב"ה כשעברו ישראל את הים, כדי ליקח נקמה מכל רכבי פרעה ופרשיו, ועתה מעטר אותה העטרה למלך המשיח. עכ"ל.

ומתבאר כי בעת קריעת ים סוף, התעטר בורא עולם בכתר מלכות ובו נקם את נקמתם של ישראל וגם עתיד המשיח ללבוש כתר זה ולנקום בו את נקמת עם ישראל.

יצריך להבין מהו אותו כתר?

האר"י הקדוש אומר על הפסוק "ולא יכלו להתמהמה", שבני ישראל שקעו במצרים במ"ט שערי טומאה, ואם היו נשארים עוד זמן מועט במצרים היו נכנסים אל שער הנ' של טומאה, אשר ממנו לא היו יכולים לצאת, והיו נשארים משועבדים לעולם.

והביאור לכך על פי מה שכתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים חלק מצה עשירה חלק א' אות ל"ג) ש"זה לעומת זה עשה אלהים", נמצא שאי אפשר להוציא משערי טומאה רק אחד שיש לו זה לעומת זה כוחות אלו של קדושה. ואומרים חז"ל (ראש השנה כא:; נדרים לח:), חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח', ו')

וגם לעתיד לבוא בזמן ביאת המשיח יתעטר שוב המשיח בכתר זה ועל ידו ינקום בכל אויבי עם ישראל. וכדברי הזוה"ק (השמטות דף רסא): על הפסוק: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות אותיות נ' פלאות שלעתיד לבוא יתגלה שער החמישים של בינה.

ויש לומר, כי גילוי שער חמישים של בינה הוא על ידי לימוד התורה שבעל פה, שכן מצינו בדברי האר"י הקדוש (ספר הליקוטים פרשת ואתחנן) שמשנה רבינו זכה לשער החמישים של בינה אלא שנסתלק ממנו, לאחר חטא העגל. וז"ל: וקודם שחטאו ישראל, היה משה בתכלית השלמות, והיה משיג שער הנ' של חמישים שערי בינה הגדול מכולם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו. וזהו שאמר הכתוב: "לך רד, כי שחת וכו'", ר"ל רד ממנין ל"ד, וזהו שאמרו רבותינו ז"ל, נ' שערי בינה נבראו בעולם, וניתנו למשה חסר א', פירוש, מעיקרא כולם נתנו לו, ואחד חסרו לו אחר כך. וזהו שאמר "ותחסרהו מעט וכו'", פירוש, מעיקרו שלם היה, אלא שאח"כ חסרהו היותר מעט מאלהים, שהוא אות א'. או פירוש, שחסרו הרבה, ולא נשאר לו אלא מ"ט, כמ"ש רז"ל אל תקרי מעט אלא מ"ט, והמ"ט הן מעט מזער, בערך שער הן הגדול מכולם. ולהיות שכוונת מרע"ה היה לטובה, לא מנע השי"ת ממנו הטוב, ובעת אסיפת רוחו, ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו, נ' בו, ונכנס הן בשמו, ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה הוא בינה. ע"כ.

והנה, מובא במדרש (שמו"ר מו, א) כשנצטער משה רבינו על שבירת הלוחות, אמר לו הקב"ה: אל תצטער! בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת הדברות לבד, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות, הה"ד (איוב י"א, ו') "ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושיה". ע"כ.

ועוד מובא במדרש (שם מו, ז): אמר הקב"ה: נצטערת! חייך אין אתה מפסיד, בלוחות הראשונות לא היו אלא י' הדברות בלבד, עכשיו שנצטערת אני נותן לך הלכות מדרשות ואגדות. שנאמר "כתב לך את הדברים האלה" וכו', כך אמר לו הקב"ה: כתוב לך תורה נביאים וכתובים

שיהיו בכתב, אבל הלכות ומדרש ואגדות והתלמוד יהיו על פה וכו'. ע"כ.

ומתבאר כי התורה שבעל פה ניתנה רק עם לוחות שניות. והיינו, בלוחות הראשונות שמשנה רבינו השיג את שער החמישים, לא היה צורך בתורה שבעל פה, אולם אחר שחטאו בעגל ונסתלק ממשה רבינו שער החמישים, הוצרכו לתורה שבעל פה, אשר על ידה יחזירו את שער החמישים.

משום כך זכה רבי עקיבא לשער החמישים, כמו שכתב החיד"א בספרו דבש לפי (מערכת מ' אות ט"ו בשם האריז"ל) וז"ל: והנה רבינו האר"י ז"ל כתב דרבי עקיבא נגלה לו שער הנ', ואם נאמר שנגלו לו כל הנ' שערים אתי שפיר מה שאמרו רבותינו ז"ל "הן כל יקר ראתה עינינו" זהו רבי עקיבא, רמז כל גימטריא נ', ר"ל נ' שערים משער הנ' שהוא יקר ראתה עינינו. ע"כ.

כי התנא רבי עקיבא מסמל את התורה שבעל פה, וכמו שמצינו (סנהדרין פו): סתם מתניתין רבי מאיר, סתם תוספתא רבי נחמיה, סתם ספרא רבי יהודה, סתם ספרי רבי שמעון, וכולהו אליבא דרבי עקיבא (ממה שלמדו מרבי עקיבא אמרום. רש"י).

משום כך נקראת המשנה כן, כי משנ"ה ראשי תיבות: מגלים נ' שערי הקדושה. כמו כן רבי יהודה הנשי"א נקרא כן, שנשיא ראשי תיבות: נ' שערים יתגלה אמן. רבינו הקדוש על ידי חיבור המשנה עורר להביא את גילוי שער החמישים של בינה.

וזהו שמובא במדרש (ויק"ר ז, ג): אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא בזכות משניות מה טעמא? (הושע ה') "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם". ע"כ. כי על ידי לימוד המשנה מעורר את שער החמישים, שהוא הכתר אשר על ידו ינקום המשיח באויבי עם ישראל.